

природного походження; алергії, викликані продуктами харчування; токсичні речовини в продуктах харчування і організмі людини; еколого-медична характеристика приміщень; природний газ і продукти його горіння; тютюновий дим; формальдегід тощо.

Саме завдяки еколого-валеологічно-педагогічному вихованню майбутні лікарі мають змогу свідомо оцінювати стан і перспективи розбудови екологічно чистого навколишнього середовища (екологічний аспект) та здорового майбутнього покоління (валеологічний аспект). Вивчення змісту й особливостей цих аспектів дало змогу зробити висновок, що окремо вони існувати не можуть, оскільки доповнюють один одного, формуючи еколого-валеологічно-педагогічну культуру людини.

Література:

1. Екологічні проблеми навколишнього середовища та раціонального природокористування в контексті сталого розвитку : зб. матеріалів II Міжнар. наук.-практ. конф. (26 червня 2020 року, м. Полтава). – Полтава, 2020. – С. 170–173.
2. Залеський, І.І. Екологія людини: підручник / І.І. Залеський, М.О. Клименко. — К.: Академія, 2005. — 288с.
3. Екологія та медицина – нова ідеологія медичної освіти / М.Ю.Салюта М.Ю., Г.Б.Костинський , Н.Є.Костинська , О.В.Вербицька //Вісник Вінницького національного медичного університету. — 2010. –№14(2). – С.357–360.
4. Сердюк А. М. Індикатори здоров'я для оцінки сталогорозвитку/ А. М. Сердюк, О. І.Тимченко, Д. Т. Карабаєв //Довкілля та здоров'я – 2003. –№3(26). – С.4–8.

ПОБУДОВА УРОКУ З ВИКОРИСТАННЯМ ПЕРЕДОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ З УРАХУВАННЯМ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖЕННЯ

*Г. С. Горайнов, В. В. Попельнюх
Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка
germangoryaynov23@gmail.com*

Незважаючи на стрімку зміну стилю життя у наші дні, здоров'я лишається тією цінністю, про яку людям варто дбати та робити все можливе задля його збереження. Завдяки новаціям сфери освіти було запроваджено різноманітні компетентності і новітні технології, серед яких є і технології здоров'язбереження.

Важливу роль формуванні здорового життя відіграє школа. Саме у шкільному віці закладаються основи здоров'я людини та здорового способу життя, формується ціннісне ставлення не лише до свого здоров'я, а й здоров'я інших людей. Основна ідея здорового способу життя полягає у формуванні ставлення дітей до природи здоров'я не скільки на принципах пристосування та адаптації, але в формуванні активної свідомої поведінки за умов

несприятливих природних і соціальних чинників. У школі потрібно створювати сприятливе середовище, що сприяє зміцненню здоров'я, прищеплювати любов до природи, тому що людина є частиною природи та її життя напругу залежить від неї.

Серед шкільних предметів особливе місце у формуванні ЗОЖ посідає біологія. Вивчення біології дозволяє не лише знайомити учнів з компонентами здорового способу життя, але й пояснити ці компоненти з біологічної, психологічної та соціальної точок зору, сприяє формуванню ціннісного ставлення до здоров'я, розвиває прагнення зберегти здоров'я, озброює науковими знаннями та практичними вміннями здорового способу життя [1, с. 67].

При вивченні компонентів здорового способу життя в школі слід надавати особливого значення самопізнанню, самоконтролю, самоаналізу, самооцінці та інших прийомів активного впливу, що дозволяє культивувати потребу у здоров'ї, ціннісне щодо нього ставлення і паралельно з урахуванням набутих знань створювати позитивну мотивацію ведення здорового життя.

Ефективність формування здорового способу життя, згідно з низкою авторів, перебуває у прямій залежності від психології людини, рівня її свідомості та наданих на неї педагогічних впливів [2, с. 58]. При цьому вважається, що педагогічний вплив не повинен бути прямою апеляцією до свідомості учнів, а має впливати через переконання, стимуляцію внутрішньої роботи з переосмисленням учнів, себе та навколишнього світу. Важливу роль у процесі формування в учнів усвідомленої потреби у здоров'ї займає цілеспрямована поведінка підтримки здоров'я.

Усвідомлена потреба у здоров'ї є внутрішнім стимулом, що призводить до свідомого оволодіння знаннями та їх трансформації із «зовні заданих у внутрішньо прийняті та реально дієві».

Під знаннями про здоровий спосіб життя ми розуміємо знання про збереження, зміцнення та примноження індивідуального здоров'я людини та вважаємо їх результатом інтеграції досягнень із різних наук, що дозволяють розширити уявлення про шляхи формування здоров'я людини.

У змісті навчального предмета повинні бути не тільки знання, а й вироблення адекватних їм умінь, підпорядкованих до загальної логіки розвитку. Згідно з науковцями, які досліджують цю проблему, «вільне володіння вміннями щодо зміцнення здоров'я є показником високого та стабільного рівня загальної грамотності та одночасно надійним критерієм готовності школярів до оздоровчої діяльності, що визначає її ефективне виконання» [3, с. 16]. Оволодіння знаннями і вміннями щодо здорового способу життя є кінцевою ланкою педагогічної стратегії, здійснюваної у бік знання - переконання – діяльність.

Психолого-педагогічні напрями умінь ототожнюються з ефективним виконанням різноманітних та впорядкованих дій. Саме в

діях, елементах діяльності відбувається засвоєння, розвиток знань та вироблення адекватних їм умінь.

Таким чином, вміння здорового способу життя – це такі вміння, оволодіння якими дозволить учням оцінювати поведінку в аспекті збереження та оптимізації здоров'я, а також здійснювати нескладні оздоровчі дії щодо свого організму. Вони є життєво важливими вміннями, які необхідні кожній людині для збереження резервів здоров'я, адаптації організму до сучасного соціокультурного середовища без шкоди для нього.

Процес прищеплювання вмінь вести здоровий спосіб життя повинен підкорятися певним вимогам:

- націлювати учнів на здійснення самоаналізу та оцінку фізичного та психічного стану та способу життя людини;
- гнучкі та мобільні вміння та навички ведення здорового способу життя повинні бути діяльною основою реальної поведінки людини та компонентом загальної культури [4, с. 5].

Наявність даних умінь визначає норми поведінки людини по відношенню до себе, близьких, навколишнього середовища, а також орієнтує на усвідомлення здоров'я в якості першорядної цінності.

Вміння, що необхідні учням, можна об'єднувати в практичні та теоретичні.

До теоретичних належать вміння, пов'язані з аналітико-синтетичною діяльністю учнів, засвоєння знань неможливе без їхнього переосмислення та перетворення за допомогою розумових дій.

У свою чергу, теоретичні вміння включають три групи:

1. Пізнавальні, спрямовані на відбір, інтерпретацію та переробку інформації відповідно до заданих цілей, вміння встановлювати норми та правила здорового способу життя;
2. Аналітико-оцінні, що націлюють на осмислення вчинків, явищ, способу життя; це вміння здійснювати аналіз, оцінку, самооцінку, обґрунтовувати цінності здоров'я;
3. Прогностичні вміння, пов'язані з моделюванням, прогнозом наслідків ситуацій тієї чи іншої дії людини щодо здоров'я [5, с. 49].

Таким чином, формування здорового способу життя передбачає оволодіння учнями певними знаннями щодо збереження та зміцнення здоров'я, а також вироблення на їх основі адекватних умінь. Аналіз літературних джерел показав, що знання про здоровий спосіб життя є міждисциплінарними, доцільно використовувати інтеграційну паралель змісту предметів: «біологія», «фізична культура» та «основи здоров'я», для виховання у школярів потреби у веденні здорового та безпечного способу життя.

В основі інтеграції лежать міжпредметні взаємозв'язки.

Інтеграція сприяє «розвитку особистості, її світогляду, ціннісних орієнтацій, здатність до самоврядування, саморозвитку, самоосвіти» [6, с. 191]. Інтеграція не тільки дає можливість об'єднувати знання і вміння учнів з різних предметів, а й посилює практичну орієнтацію навчання, підвищує інтерес до знань, стимулює творчу активність учнів. Під поняттям інтеграції можна розуміти синтез усіх знань, переконань, навичок та умінь щодо конкретної мети.

У шкільному курсі біології матеріал про здоровий спосіб життя представлений у вигляді детального розгляду функціонування систем органів, їх будови залежно від впливу факторів, що зміцнюють або руйнують організм людини. Поняття «здоровий спосіб життя» відображено у змісті цього навчального предмета у вигляді гігієнічних правил та профілактичних процедур.

Предмет основи здоров'я підіймає питання охорони здоров'я через життєдіяльність людей, їхній побут, дозвілля, звички. Особливу увагу приділено індивідуальному підходу до розгляду компонентів здорового способу життя, формування відповідального ставлення учнів до особистої безпеки.

Під час проходження предмета фізична культура виробляються вміння самоконтролю над станом організму, розвиток резервних можливостей з допомогою фізичних вправ, відпрацювання прийомів надання екстреної допомоги. При цьому теоретичному викладу знань відводиться незначна кількість часу на початку або наприкінці уроку.

Отже, при інтеграції зазначених навчальних дисциплін відбувається взаємодоповнюваність змісту, а також формується цілісне уявлення про здоровий спосіб життя.

При інтеграції даних предметів формування знань про здоровий спосіб життя, вироблення на їх основі умінь надання першої допомоги та проведення оздоровчих процедур дозволяє учням осмислити систему заходів, що сприяють оздоровленню організму та збереженню здоров'я.

Список використаних джерел

1. Антипова О., Рум'янцева Д., Паламарчук В. У пошуках нестандартного уроку // Рідна школа. - 2001. - № 1. - С.65-69.
2. Бойченко С. Сучасний урок / Бойченко С. // Дивослово. - 2005. - №9. - С. 58-59.
3. Губенко Л.Д. Нестандартні уроки з основ здоров'я / Губенко Л.Д. // Управління школою. - 2006. - №3. - С. 15-16.
4. Гудь М. Нестандартні форми уроків // Початкове навчання і виховання - 2006. - №5. - С. 4-8.
5. Гусак Т. Нестандартні уроки: формування відповідного ставлення школярів до учіння // Рідна школа. - 2003. - № 9. - С. 49-50.
6. Казачінер О.С. Роль нетрадиційних форм навчання молодших школярів / О.С. Казачінер // Вища освіта України. Тем. вип.: Новітні засоби

навчання: проблеми впровадження та стандартизації. - 2009. - Дод. 4. -Т.6(18). - С. 188-195.

**ДОСВІД ЗАСТОСУВАННЯ ДИСТАНЦІЙНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ
ПРИ ВИКЛАДАННІ ДИСЦИПЛІН ЦИКЛУ ПРОФЕСІЙНОЇ
ПІДГОТОВКИ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «БІОЛОГІЯ» У
ЗАПОРІЗЬКОМУ НАЦІОНАЛЬНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ**

*Н. В. Григорова, В. В. Копійка
Запорізький національний університет
nvgrigорова@ukr.net, vkopijka@ukr.net
N. Hryhorova, V. Kopyika*

Annotation: features of distance learning in the teaching of disciplines: «Human Anatomy», «General Cytology», «Histology» were considered. The place and role of distance learning technologies in the system of higher education, the main problematic points of their application, as well as positive experience in the process of training future specialists in the specialty «Biology» are indicated.

Key words: distance learning, information and computer technologies, higher school, human anatomy, cytology, histology.

Останні три навчальні роки для української школи, в тому числі вищої, є суцільним викликом. Це, в першу чергу, пов'язано з пандемією COVID-19 [1]. Але найбільшим потрясінням не тільки для освітнього процесу, але й для всієї держави, стала повномасштабна інтервенція російської федерації. Тільки завдяки досвіду дистанційного навчання, який вищі навчальні заклади суттєво розширили під час карантинних заходів, спрямованих на нерозповсюдження коронавірусної інфекції, педагоги мають змогу продовжувати освітній процес [2]. Це в повній мірі відноситься й до організації дистанційної форми навчання в Запорізькому національному університеті (ЗНУ).

Досить високий рівень забезпечення ЗНУ і учасників освітнього процесу засобами інформаційно-комп'ютерних технологій дозволив активізувати створення нових і вдосконалення наявних освітніх ресурсів. Основною платформою для реалізації дистанційного навчання у ЗНУ стала система електронного забезпечення навчання (СЕЗН) – Moodle, яка впроваджена у освітню діяльність більше, ніж у 200 країнах світу. Застосування методів дистанційної освіти поєднувалось з використанням платформи відеоконференцій Zoom, яка може здійснювати інтеграцію з Moodle.

Високий рівень професійної підготовки сучасних випускників – майбутніх фахівців забезпечується насамперед фаховими компетентностями. Такими дисциплінами з циклу професійної підготовки зі спеціальності «Біологія», які забезпечують набуття фахових компетентностей, є «Анатомія людини», «Загальна